

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Lubora Šeba a JUDr. Rudolfa Čirča v právnej veci žalobcu **F**, bývajúceho v **P, Š**, proti žalovaným **1/ J**, bývajúcemu v **H, 2/ A**, bývajúcej v **B, P**, obom zastúpeným JUDr. **J**, advokátom v **P, Sládkovičova č. 8, 3/ L Z, O, P o určenie neplatnosti právneho úkonu a o určenie vlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 13 C 79/2002, o dovolaní žalovaných 1/, 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 2. marca 2006, sp.zn. 6 Co 24/2006, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 2. marca 2006 sp.zn. 6 Co 24/2006 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prešov rozsudkom z 23. novembra 2005, č.k. 13 C 79/02-233 žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/, 2/ spoločne a nerozdielne trovy konania vo výške 70 000 Sk a žalovanému 3/ vo výške 56 830 Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania podali odvolanie žalovaní 1/, 2/, žiadali v tejto časti rozsudok zmeniť a žalobcu zaviazať zaplatiť im náhradu trov konania spolu v celkovej sume 2 122 756 Sk.

Krajský súd v Prešove (ako súd odvolací) výzvou zo 7. februára 2006 vyzval žalovaných 1/, 2/ na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie spoločne a nerozdielne vo výške 123 162 Sk v lehote 10 dní od doručenia výzvy s poučením, že ak nebude tento poplatok v určenej lehote zaplatený, súd konanie zastaví. Písomným podaním zo 16. februára 2006, označeným ako “odpoveď” na uvedenú výzvu odvolacieho súdu, žalovaní 1/, 2/ uviedli, že túto výzvu považujú za nedôvodnú s tým, že odvolanie podali iba čo do výroku o náhrade trov konania a vyslovili názor, že takéto odvolanie nepodlieha spoplatneniu. Súčasne (z dôvodov opatrnosti) týmto podaním však požiadali aj o oslobodenie od súdneho poplatku. Následne Krajský súd v Prešove uznesením z 2. marca 2006 sp.zn. 6 Co 24/2006 odvolacie konanie o odvolaní žalovaných 1/, 2/ zastavil podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. Takto rozhodol s poukazom na § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka s tým, že trovy konania sa považujú za príslušenstvo pohľadávky. V konkrétnom prípade žalovaní 1/, 2/ odvolaním napadli rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku o trovách konania, teda ak sú trovy konania príslušenstvom pohľadávky, stávajú sa samostatným predmetom poplatkového úkonu (§ 7 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.). Žalovaní 1/, 2/ z tohto samostatného predmetu poplatkového úkonu na základe výzvy krajského súdu však súdny poplatok nezaplatili.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podali dovolanie (pôvodne označené ako odvolanie, vychádzajúc z nesprávneho poučenia uvedeného v napadnutom rozhodnutí – pozn. dovolacieho súdu) žalovaní 1/, 2/, navrhli ho zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie s poukazom na ustanovenie § 237 písm.f/ O.s.p. Zotrvali na svojom názore prezentovanom už v ich “odpovedi” na výzvu odvolacieho súdu na zaplatenie súdneho poplatku, že vo vzťahu k podaniu odvolania čo do trov nie je potrebné zaplatiť súdny poplatok, pretože toto odvolanie nie je spoplatňované. Okrem toho odvolaciemu súdu vytkli, že zotrval na žiadosti o vyrúbenie súdneho poplatku a rozhodol o zastavení odvolacieho konania bez toho, aby rozhodol o ich žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku, ktorá bola súčasťou ich písomného podania – “odpovede” na výzvu na zaplatenie súdneho poplatku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie včas podali účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalovaných 1/, 2/ je prípustné a dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.) alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm.a/ O.s.p.) alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) alebo o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Žalovanými 1/, 2/ je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o zastavení konania; ich dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p., pretože ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné sa dovolací súd zameril predovšetkým na okolnosti, ktoré dovolatelia v dovolaní namietali.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojom rozsudku z 30. júna 1993 sp.zn. 4 Cdo 70/93 uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 50/1997 vyslovil, že zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod je odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom podľa § 237 písm.f/ O.s.p. O takýto prípad v prejednávanej veci ide.

Z ustanovenia § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov) súdne poplatky (ďalej len poplatky) sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konania súdov ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len poplatkový úkon) uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len sadzobník), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

V odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie, pri dovolaní ten, kto podal dovolanie (§ 2 ods. 4 veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Z ustanovenia § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov vyplýva, že sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len percentná sadzba) alebo pevnou sumou. Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie v jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku.

V odvolacom konaní je základom poplatku cena nároku uplatňovaného v odvolaní. To platí i pre dovolanie (§ 7 ods. 9 zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Z ustanovenia § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov vyplýva, že ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania súd vyzve poplatníka, aby súdny poplatok zaplatil v lehote 10 dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

Pre nezaplatenie poplatku súd konanie nezastaví, ak žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona (§ 10 ods. 2 písm.e/ zákona č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Z odvolania žalovaných 1/, 2/ zo 4. januára 2006 (č.l. 238 spisu) vyplýva, že týmto opravným prostriedkom napádajú len výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa v tej časti, v ktorej im súd priznal náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 70 000 Sk. Žiadali v tejto časti napadnuté prvostupňové rozhodnutie zmeniť a priznať im náhradu trov konania pred súdom prvého stupňa (pri alternatíve maximálnej náhrady trov konania) spolu v celkovej sume 2 122 756 Sk.

Treba zdôrazniť, že je oprávnením účastníka konania zväžiť, v akom rozsahu svoje oprávnenie na podanie opravného prostriedku využije a tým zároveň aj určuje hodnotu sporu uplatňovaného v odvolacom konaní, ktorá je rozhodujúca pre posúdenie vzniku a splnenia si svojej poplatkovej povinnosti.

Žalovaní 1/, 2/ podali odvolanie len čo do výroku o trovách konania. V tejto súvislosti treba mať na zreteli (v zmysle ústavnej zásady vyjadrenej v článku 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona; ktorá sa premietla do § 1 zákona o súdnych poplatkoch), že Sadzobník súdnych poplatkov (bez ohľadu na znenie bodu 4. Spoločných poznámok k položkám 1, 2 Sadzobníka súdnych poplatkov v znení novely zákona o súdnych poplatkoch vykonanej zákonom č. 457/2000 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2001) neustanovuje pre trovy konania žiadnu sadzbu súdneho poplatku. Odvolacie konanie sa odvíja od konania na prvom stupni. V konaní pred súdom prvého stupňa sa osobitne poplatok za náhradu trov konania nevyrubuje.

Ak teda odvolací súd nedôvodne vyzval žalovaných 1/, 2/ na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie a následne nesprávne odvolacie konanie o odvolaní žalovaných 1/, 2/ zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku (keď súdom príslušným na zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku je súd prvého stupňa) svojím postupom zaťažil konanie vadou uvedenou v § 237 písm.f/ O.s.p. a odňal žalovaným 1/, 2/ možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a podľa § 243b ods. 2 O.s.p. mu vec vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. decembra 2007

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :